

Становище

За дисертацията на Христо Цветолюбов Нушев

На тема „Присъединяването на България към Европейския съюз,
според документите от Архива на Министерство на Външните работи”
за присъждане на образователната и научна степен
„доктор по история”

От доц. д-р Тодор Попнеделев, преподавател в Катедра История на
България, Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски”

Колегата Христо Нушев осъществи своята докторантура и подготви дисертационния си труд под мое ръководство. През този период той съумя да развие познанията си върху архивистиката като наука, да усвои съвременните методи на проучване в тази сфера. Наред с това Христо Нушев, работейки като служител в Архива на Министерството на Външните работи и познавайки неговата специфика и принципи на фондообразуване, обработи значим по обем и доказателствена тежест изворов материал по интересуващата го проблематика.

Израстването на колегата като млад учен и натрупания от него опит и познание като архивист му позволиха с успех да разработи темата на своята дисертация.

Проблемът за присъединяването на България към Европейския съюз, преговорният процес, перипетиите на преговорите на различни нива, промените в държавната ни политика при различните правителства, респективно промените в позициите на страните членки към България са били обект на изследване или коментар в трудовете на юристи, политолози, историци и изявленията на редица политици. За пръв път предложената дисертация разглежда темата в две научно обосновани плоскости – документална и историческа, което позволява на г-н Нушев да направи цялостен, завършен анализ и коментар върху тази важна за съвременната ни история и настояща проблематика.

Изследването, което Христо Нушев представя за защита, отговаря напълно на научните изисквания за подобна разработка. То е в обем от 207 страници (без библиографията), приложение с оригинални документи (160 страници) и е структурирано в увод, четири глави с параграфи (точно, логично отразяващи, същността и акцентите в повествованието) и заключение.

В уводната част авторът ясно е представил значимостта на темата за българската история, както и целите на своето изследване, хронологическият му и териториален обхват. Изложил е изворите и е защитил структурата на труда си.

В глава първа „Установяване на дипломатически отношения между България и Европейската икономическа общност. Поемане на България по пътя на европейската интеграция (1985 – 1995 г.)” Христо Нушев прави първия цялостен и аналитичен обзор по проблема в нашата историография. Генетично е разгледан въпроса от първоначалните дипломатически отношения между НРБ и Европейската икономическа общност във времето 1985 – 1988, установяването на дипломатически отношения и официалните преговори до подписването на Спогодбата за търговия и икономическо сътрудничество. Аналитично и с необходимата документална аргументация са представени и преговорите за асоциирането на страната и получаването на този важен за България статут.

Глава втора „Пътят на България от страна кандидатка за членство до започването на реални преговори (1996 – 1999 г.)” разглежда един от най-трудните и невралгични от българска гледна точка етапи към интеграция в Европейския съюз. Тук дисертантът, отново коректно, проследява наличната документална база, което му дава възможност аргументирано и ясно да покаже трудностите на София в този процес.

Изяснени са забавянията и напредъкът на страната в преговорния процес, често, зависещи от „оцветяването” на националните кабинети, позицията на европейските държави, моментните им предпочитания и интереси.

В глава трета „Външнополитически предизвикателства пред България в процеса на приобщаване към европейското семейство. Подписване на договора за присъединяване на България към ЕС (2000-2006 г.)” е проучен и представен реалният преговорен процес, усилията на националната ни дипломация за реализирането на целта, а също отстъпките от страна на европейските партньори за насърчаването на София към демокрация и реален просперитет на страната. Засегнат е и важният въпрос за обединяването на България и Румъния в общ „панел” за синхронизиране и адаптиране към европейския съюз. Достоинство на изследването е, че показва същността на функционалното решение на Брюксел за това обединение и как то е свързано с тогавашната политическа конюнктура.

Последната глава четвърта „Реален преговорен процес (2000-2007 г.). Преговорни глави” анализира задълбочено реалния процес по хармонизиране на българското с европейското законодателство и произтичащите от това проблеми за София. Представен е и последвалия мониторинг по някои от 31 преговорни глави и усилията на България да се придържа към зададената норма от ЕС.

Въз основа на изложеното до тук ще добавя, че докторантът е усвоил методиките и принципите на архивистичното и историческото изследване, което му дава възможност да обоснове извода, че „Целия процес на присъединяване на Република България към ЕС представлява една от най-успешно осъществените

политики в нашата история и е исторически момент, който отбелязва „завръщането в Европа” с всички символични и материални предимства”.

В заключение ще си позволя да заявя, че дисертацията на Христо Нушев на тема: „Присъединяването на България към Европейския съюз, според документите от Архива на Министерство на Външните работи”, отговаря напълно на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор по история”.

16.02. 2016 г.

София

доц. д-р Тодор Попнеделев